

Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського. Одеса, 2019. 25 с.

2. Волкова Н. П. Інтерактивні технології навчання у вищій школі : навчально-методичний посібник. Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 360 с.

3. Johnson D., Johnson R. Making cooperative learning work. *Theory into practice*. 1999. Vol. 38 (2). P. 67–73.

4. Пилипюк Т. В. Забезпечення творчої самореалізації майбутніх учителів засобами КТД. *Наука і освіта*. 2014. № 2. С. 98–102.

*Ганна Масур
(Дніпро, Україна)*

ПОНЯТТЯ «МОДЕЛЬ» ТА «МОДЕЛЮВАННЯ» В УМОВАХ КОНТЕКСТНОГО НАВЧАННЯ

Розробка моделі навчального процесу у вищій школі, що забезпечує зближення навчання студентів з їх майбутньою професійною діяльністю, базується на декількох підходах, одним із яких є компетентнісний підхід. Останній переміщує акценти з процесу накопичення нормативно визначених знань, умінь і навичок в площину формування й розвитку в учнів здатності практично діяти і творчо застосовувати набуті знання і досвід у різних ситуаціях. У рамках компетентнісного підходу виділяють два базових поняття – «компетенція» і «компетентність». Аналіз компетентних робіт (Г. В. Бойко, Р. Бояцис, І. А. Зимняя, З. Ф. Підручна, А. В. Хуторський, В. Д. Шадриков та ін.) виявив, що ці поняття або ототожнюються через однозначність перекладу («competence» – кваліфікація; відповідність вимогам; компетентність; компетенція), або диференціюються.

У сучасній науці поряд з визначенням поняття «професійна компетентність» важливим є визначення поняття «професійна підготовка», яке пов'язується з професійним навчанням і відображає процес оволодіння знаннями, вміннями і навичками, необхідними для самостійної професійної діяльності. Саме тому підготовка майбутніх фахівців у системі сучасної вищої педагогічної освіти повинна відбуватися в умовах контекстного навчання. Автор і пропагандист цього методу А. О. Вербицький вважає, що цей напрям організації навчального процесу, який реалізує принципи активності й системності, виконує основне призначення професійної освіти: здійснювати глибинну професійно-предметну й соціальну підготовку майбутніх спеціалістів. Предметний і соціальний зміст моделюється в навчальному процесі різними дидактичними засобами. Так, інформація подається у вигляді навчальних текстів (знаково), а сконструйовані на основі такої інформації задачі задають контекст майбутньої професійної діяльності (звідси у назві методу термін «контекстне»). Отже, контекстне навчання передбачає поєднання теоретичної і практичної підготовки майбутніх перекладачів, які набувають знання в контексті майбутньої професійної діяльності [1].

Технологія контекстного навчання за А. О. Вербицьким містить у собі три форми діяльності: навчальну діяльність академічного типу, квазіпрофесійну діяльність (квазі – від лат. quasi – якби, немов) та навчально-професійну діяльність. Саме квазіпрофесійна діяльність вважається провідним видом діяльності, у процесі якої інформація і знання, отримані в ході навчальної діяльності академічного типу, знаходять своє відображення в конкретних ситуаціях, що імітують майбутню професійну діяльність. Квазіпрофесійний досвід сприяє розвитку у студентів не тільки пізнавальної активності, а й професійної мотивації. Найбільш яскравою формою квазіпрофесійної діяльності є імітаційна, рольова гра, яка дозволяє «програти ситуацію» з різних позицій.

Дослідження педагогічних явищ (об'єктів і процесів) відбувається не безпосередньо, а через моделювання і у процесі моделювання.

За В. Штоффом, «модель» – це уявлювана або матеріально реалізована система, яка відображає або відтворює об'єкт дослідження, а отже, здатна замінити його так, що її вивчення дасть нам нову інформацію про об'єкт [2, с. 8]. При цьому, зазначає О. М. Дахін, безпосереднє вивчення оригіналу пов'язано з якими-небудь складнощами, наприклад, фінансового чи технічного характеру [3]. До істотних ознак моделі відносяться наочність, абстракція, елемент наукової фантазії і уяви, використання аналогії як логічного метода побудови, елемент гіпотетичності. Іншими словами, модель являє собою гіпотезу, виражену у наочній формі.

Дефініція «моделювання» є похідним від поняття «модель» і означає «розробку, створення моделі». Виходячи із двох типів моделей – ідеальних і матеріальних, О. М. Дахін виділяє два типи педагогічного моделювання: фрагментарно-предметне (матеріально-математичні і фізичні моделі) і знакове. Педагогічні технології є одним із варіантів великомасштабних знакових моделей і являють собою сукупність знаків: тексти, структурні схеми, математичні і логічні символи, зіставні таблиці тощо [3].

На думку В. Н. Янушевського, під «педагогічним моделюванням професійного розвитку майбутнього фахівця» слід розуміти: 1) умовне зображення на основі використання тих або інших засобів моделювання (дискурсивного опису, графічних символів, математичного опису і так далі) процесу становлення професійно значущих і особових якостей студента; 2) репрезентацію безпосередньо у навчальному процесі його майбутньої професійної діяльності й 3) модельне зображення педагогічних умов, які уможливають такий розвиток [4].

Оскільки побудова і вивчення моделей переслідує мету отримання нових знань і нової інформації про об'єкти, які моделюються, ми можемо зазначити, що процесам моделювання властивий евристичний характер. Отже, як образ майбутньої педагогічної реальності, моделювання виконує прогностичну функцію, а як образ минулої чи теперішньої педагогічної реальності, моделювання виконує гносеологічну чи дескриптивну функцію.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вербицкий А. А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход. Москва : Высшая школа, 1991. 208 с.

2. Волкова Н. П., Тарнопольський О. Б. Моделювання професійної діяльності у викладанні навчальних дисциплін у вишах : монографія / ред. О. Б. Тарнопольський. Дніпропетровськ : Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, 2013. 228 с.

3. Дахин А. Н. Педагогическое моделирование: сущность, эффективность и неопределенность. *Педагогика*. 2003. № 4. С. 21–26.

4. Янушевский В. Н. Педагогическое моделирование профессионального развития студентов-филологов в вузе: на примере УлГУ : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08. Ульяновск, 2007. 26 с.

*Анастасія Мишустя
(Дніпро, Україна)*

УКРАЇНСЬКА ГОСПОДАРСЬКА АКАДЕМІЯ В ПОДЕБРАДАХ (1922–1935 рр.) – ВИЩА АГРАРНА ШКОЛА В МІЖВОЄННІЙ ЧЕХОСЛОВАЧИНІ

Україна – аграрна країна, яка є одним із найбільших експортерів зернових у світі, що спонукає нас готувати спеціалістів у сільськогосподарській сфері вже майже століття. Цього року Дніпровський державний аграрно-економічний університет відзначає своє сторіччя, цей же рік міг стати ювілейним і для Української господарської академії (далі – УГА) в Подебрадах (Чехословаччина - далі ЧСР). Цей вищий навчальний заклад було засновано в травні 1922 р. з ініціативи очільника Українського громадського комітету в ЧСР Микити Шаповала та фінансової підтримки Міністерства закордонних справ республіки [4, с. 8].

Відзначимо, що у міжвоєнний період вихідці з теренів колишньої Російської імперії отримували урядову підтримку від ЧСР у рамках спеціальної «руської допомогової акції» [1]. Це сприяло створення у цій республіці одного з великих центрів української еміграції вказаного періоду.

Новий український вищий навчальний заклад мав три факультети: агрономічно-лісовий (з агрономічним та лісовим відділами), інженерний (з гідротехнічним і хіміко-технологічним відділами), економічно-кооперативний (мав відділи економічний, кооперативний, статистичний). Навчання тривало чотири роки, випускники/-ці отримували кваліфікацію «інженер» [3]. За тринадцять років роботи академія підготувала 560 спеціалістів/-ок [2].

Очоловав Українську політехніку ректор. Наприклад, у 1922–1925 рр., 1926–1927 рр. ректором був Іван Шовгенів, у 1925–1926 р., 1928–1935 рр. – Борис Іваницький, у 1927–1928 р. – Сергій Тимошенко.

За весь період існування академії працювало 59 кафедр і 126 викладачів/-ок, з них 26 – із чехословацьких університетів. Цікаво, що в УГА викладали колишні високопосадовці (прем'єри, міністри, дипломати, радники) Української народної республіки (далі – УНР) і не тільки [2]. Для прикладу, Борис Іваницький був міністром землеробства Директорії УНР, Софія Русова – очільниця департаменту дошкільної та позашкільної освіти в міністерстві освіти за часів гетьманату Павла Скоропадського, Сергій Тимошенко – міністр шляхів у